

Godišnji izvještaj

UVODNA RIJEČ

Minulu 2012. godinu obilježile su brojne aktivnosti koje je Helsinški parlamant građana Banjaluka, u partnerstvu sa organizacijama civilnog društva u BiH i regionu, realizovao s ciljem zaštite i promocije ljudskih prava, prije svega različitih marginalizovanih i ranjivih grupa u bh društvu.

Nastavljena je realizacija projekta "X-press: društvena inkluzija kroz medije" u okviru kojeg smo organizovali 18 "doručaka sa novinarima", drugu dodjelu novinarskih nagrada "Srđan Aleksić", radionice sa studentima novinarstva i IT treninge.

Posebno smo ponosni na uspostavljanje prve Političke akademije za žene u BiH koju smo pokrenuli u okviru projekta Ženska strana politike i formiranje prve Alterantivne ženske vlade u BiH koja trenutno broji 10 ministrica, stručnjakinja u različitim oblastima.

Bili smo aktivni i u afirmisanju i zagovaranju primjene Zakona o zabrani diskriminacije u BiH, zalaganju za poboljšanje pravnog i ekonomskog položaja samohranih roditelja, te u promovisanju žena kandidatkinja na oktobraskim lokalnim izborima.

Izvještaj koji je pred Vama nudi detaljan pregled svih aktivnosti organizovanih tokom 2012. godine i uvid u planove za 2013. godinu.

Koristimo ovu priliku da se zahvalimo svima koji su sa nama, direktno ili indirektno, sarađivali i da izrazimo nadu da će saradnja i zajednička nastojanja da naše društvo učinimo boljim mjestom za život dostojan čovjeka biti nastavljeni i u budućem periodu.

Dragana Dardić

O NAMA

Helsinški parlament građana (HPG) Banja Luka je registrovan 16. avgusta 1996. godine kao lokalna nevladina organizacija u Republici Srpskoj/Bosni i Hercegovini. Od tog vremena HPG Banja Luka je aktivno uključen u promociju, jačanje i povezivanje civilnih inicijativa na lokalnom i regionalnom nivou i radi na pomirenju i osnaživanju marginalizovanih društvenih grupa za političko djelovanje.

Naša misija: HPG je organizacija koja podržava i stimuliše autonomnost i slobodu svih građana, uključivanjem marginalizovanih društvenih grupa, naročito žena i mladih, u demokratske procese.

Naša vizija: Društvo jednakih mogućnosti za sve.

Prioriteti djelovanja Helsinškog parlamenta građana Banja Luka:

- Osnaživanje marginalizovanih grupa, posebno žena, mladih i manjinskih grupa, za političko djelovanje i unapređenje svog položaja u društvu,
- Uticaj na institucije vlasti u Bosni i Hercegovini radi unapređenja zakona i javnih politika prema ovim grupama,
- Povećanje zastupljenosti i boja prezentacija žena, mladih i manjina u medijima,
- Jačanje svijesti građana i građanki u Bosni i Hercegovini o diskriminaciji marginalizovanih grupa i mehanizmima zaštite njihovih prava,
- Jačanje saradnje sa drugim organizacijama i institucijama u Bosni i Hercegovini, ali i na međunarodnom nivou,
- Približavanje obrazovnih programa, literature, znanja i vještina u vezi sa izgradnjom mira, razvojem civilnog društva i ljudskim pravima građanima i građankama BiH,
- Kontinuirano usavršavanje osoblja Helsinškog parlamenta građana Banja Luka i rad na održivosti organizacije.

HPG Banja Luka je u 2012. godini provodio svoje aktivnosti u tri programska područja:

- Jačanje civilnog društva i transformacija javne vlasti u servis građana
- Zalaganje za rodnu jednakost
- Stvaranje uslova za intenzivnije uključivanje mladih u javni život

Edukativni programi – HPG Banja Luka okuplja trenerice i trenere koji za potrebe ove i drugih organizacija vode obuku iz oblasti: jačanja kapaciteta nevladinih organizacija (strateško planiranje, fundraising, kampanja, odnosi sa javnošću...), nenasilne komunikacije, rješavanja sukoba, ljudskih prava i ravnopravnosti polova. Na ovaj način HPG Banja Luka promovise svoje ciljeve i politiku i drugim društvenim grupama koje nisu direktno obuhvaćene projektima, a doprinosi i finansijskoj održivosti organizacije.

programsko područje/

JČANJE CIVILNOG DRUŠTVA I TRANSFORMACIJA JAVNE VLASTI U SERVIS GRAĐANA

Ciljevi ovog programskog područja su izgradnja i jačanje demokracije kroz podizanje svijesti građana o demokratskim principima i procesima, ohrabivanje građana da pokreću različite inicijative i učestvuju u donošenju odluka na svim nivoima vlasti. Kroz različite aktivnosti u okviru ovog programskog područja nastojimo uspostaviti što bolju saradnju između građana i institucija vlasti.

U okviru programskog područja u 2012. godini završena je implementacija komponente 4 Antidiskriminacijskog programa "Mapiranje diskriminacije u BiH – monitoring, dokumentovanje, razmjena informacija i izvještavanje" i nastavljena je realizacija projekta X-press II: socijalna inkluzija kroz medije.

X – PRESS II: SOCIJALNA UKLJUČENOST PUTEM MEDIJA

Helsinški parlament građana Banja Luka, u partnerstvu sa Fondacijom „Cure” iz Sarajeva, nastavio je, u 2012. godini, realizaciju projekta "X-Press II - Socijalna inkluzija kroz medije" čiji cilj je senzibilizacija medija za izvještavanje o marginalizovanim i ranjivim grupama u našem društvu. Namjera projekta je da, s jedne strane, utiče na medije da što profesionalnije i češće izvještavaju o marginalizovanim i ranjivim grupama i njihovim udruženjima, i da, s druge strane, utiče na relevantne institucije da poboljšaju javne politike i praksu prema ovim kategorijama stanovništva.

AKTIVNOSTI

Tokom 2012. održali smo **18 doručaka sa novinarima**, mjesečnim sesijama u Sarajevu Banjaluci i Tuzli, na kojima smo razgovarali sa novinarima o svim onim temama kojih nema dovoljno u medijima ili su rađene na nedovoljno profesionalan način. Razgovarali smo o ekologiji, tretmanu i zaštiti starijih lica, položaju mladih, nasilju u porodici, borbi protiv trgovine ljudima, o stigmatizaciji oboljelih od HIV-a i Aids-a, o govoru mržnje u medijima, pravima žrtava torture, itd.

Organizovali smo **Strateško planiranje** za novinarsku nagradu Srđan Aleksić u Sarajevu u saradnji sa Mrežom za izgradnju mira. Na trodnevnom planiranju 38 učesnika, predstavnika/ica organizacija Mreže su dogovorili da Mreža za izgradnju mira preuzme upravljanje, organizaciju i finansiranje novinarske nagrade Srđana Aleksić. Pored toga konstituisana su tijela Mreže te urađen operativni plana za naredni period.

Održali smo **dva IT treninga** u Banjaluci i Sarajevu na kojima su učesnici, pripadnici nevladinih organizacija i medija imali priliku da usvoje znanja iz oblasti korištenja novih informativno-komunikativnih tehnologija, kao što su korištenje web aplikacija, društvenih grupa kao što su facebook, twitter, te korištenje raznih alat za povezivanje i lakše korištenje weba uopšte.

Organizovane su **dvije radionice za studente novinarstva** u Tuzli i Banjaluci na temu profesionalnog medijskog izvještavanja o marginalizovanim i ranjivim grupama. 50 studenata imalo je priliku da čuje šta su to marginalizovane grupe, kako se izvještava o njima, a kako bi se trebalo izvještavati, imali su priliku slušati o konceptu društveno odgovornog novinarstva i razgovarati sa iskusnima novinarima.

Održali smo **konferenciju o profesionalnim i etičkim standardima u izvještavanju o marginalizovanim i ranjivim grupama**, koja je okupila 43 predstavnika nevladinih organizacija, medija i medijskih eksperata. Na konferenciji smo razgovarali o politikama marginalizacije u strukturi same države i u medijima, o korištenju on-line medija u prezentaciji manjina, te o formalnom i neformalnom obrazovanju novinara. U sklopu konferencije po drugi put su dodijeljne **novinarske nagrade Srđan Aleksić** za profesionalno izvještavanje o marginalizovanim grupama.

"Doručak sa novinarima" u Tuzli, 29. septembar 2012.

U toku ove godine, napravljena je **Metodologija za monitoring medija**, raspisan je novi **Konkurs za novinarsku nagradu Srđan Aleksić** i **Poziv za dostavljanje fotografija** na temu marginalizovanih grupa i obilježen je **Dan ljudskih prava**.

REZULTATI

- Više od 150 novinara, koji su prisustvovali „doručcima sa novinarima“, upoznato sa problematikom pojedinih udruženja marginalizovanih grupa, kao i sa specifičnom terminologijom i pristupom prema ovim društvenim grupama, što je rezultiralo objavljivanjem više od stotinu priloga u medijima o položaju i problemima marginalizovanih i ranjivih grupa i povećanju njihove vidljivosti u javnosti.
- Na strateškom planiranju na kome se okupilo 38 predstavnika organizacija, članica Mreže za izgradnju mira BiH, dogovoreno da Mreža rukovodi, organizuje, promovise i finansira novinarsku nagradu Srđan Aleksić.
- Na dvije radionice 50 studenata/ica novinarstva i komunikologije senzibilisano za izvještavanje o marginalizovanim grupama, a profesori na odsjecima novinarstva nastavljaju da kroz predavanja senzibilisu studente za izvještavanje o ovim problemima.
- Kroz dva IT treninga, 27 predstavnika organizacija civilnog društva i medija usvojilo znanja iz oblasti online medija, funkcionisanja društvenih grupa, te povezivanja on-line i off-line aktivizma.

- Ovogodišnja konferencija, koje je okupila 43 učesnice i učesnika, iznjedrila je nova partnerstva među novinarima i predstavnicima marginalizovanih grupa, i otvorila temu povezivanja formalnog i neformalnog obrazovanja mladih novinara.
- Po drugi put su dodijeljene novinarske nagrade Srđan Aleksić za profesionalno izvještavanje o marginalizovanim i ranjivim grupama. Od 51 pristiglog priloga/teksta dodijeljeno je 6 novinarskih nagrada.

Dobitnici novinarske nagrade "Srđan Aleksić" (s lijeva na desno): Vesna Andree Zaimović (manjine.ba), Irma Husić (novinar.me) Mirsad Čamdžić (Radio Gračanica), Radmila Grubiša (BH Radio), Milkica Milojević (EuroBlic), Tina Jelin Dizdar (TV Liberty), Banjaluka, 8. maj 2012.

PLANOVI ZA 2013.

U 2013. godini planirano je da se nastavi sa svim aktivnostima projekta, da se organizuju doručci sa novinarima, konferencije, radionice sa studentima, dodjela novinarskih nagrada Srđan Aleksić, kao i organizovanje izložbi najboljih fotografija na temu marginalizovanih grupa. U planu su i četiri IT radionice za novinare i predstavnike nevladinih organizacija, četiri radionice za studente novinarstva, monitoring medija, sastanci sa vlasnicima, direktorima i urednicima medija, te podjela malih grantova za zajedničke akcije organizacija civilnog društva i medija.

ANTIDISKRIMINACIJSKI PROGRAM

Helsinški parlament građana Banja Luka, kao jedna od partnerskih organizacija u Antidiskriminacijskom programu koji je inicirao i finansirao Fond otvoreno društvo BiH, radio je, od septembra 2011. do oktobra 2012. godine, na realizaciji aktivnosti u okviru komponente 4 ovog programa - "Mapiranje diskriminacije u BiH – monitoring, dokumentovanje, razmjena informacija i izvještavanje".

Dugoročni cilj Antidiskriminacijskog programa je unapređenje zakonskog okvira za prevenciju i eliminaciju diskriminacije u BiH, kroz informisanje javnosti o formama diskriminacije i raspoloživim zakonskim mehanizmima zaštite, uspostavljanje sistema za praćenje, dokumentovanje i izvještavanje o diskriminaciji u BiH i ohrabrivanje žrtava diskriminacije da traže pravnu pomoć.

U okviru komponente 4, HPG je bio odgovoran za praćenje svih oblika diskriminacije u sjeverozapadnoj regiji BiH, koje je uključivala sljedeće gradove: Banju Luku, Mrkonjić Grad, Čelinac, Prijedor, Ljubiju, Sanski Most, Bihać, Veliku Kladušu, Derventu, Prnjavor, Ključ, Bosansko Grahovo i Srbac.

Na ovom području identifikovali smo 56 organizacija koje rade sa različitim korisničkim grupama, kao što su osobe sa invaliditetom, žene, mladi i povratnici.

AKTIVNOSTI

Rad na "Mapiranju diskriminacije u BiH" podrazumijevao je izradu metodologije za praćenje i dokumentovanje slučajeva diskriminacije, mapiranje nevladinih organizacija, održavanje treninga za predstavnike nevladinih organizacija, rad na terenu kroz fokus grupe i intervjuisanje predstavnika pojedinih organizacija civilnog društva, identifikovanje potencijalnih slučajeva diskriminacije, te izvještavanje o uočenim pojavama/slučajevima diskriminacije kako bi se postavila osnova za planiranje politika i zagovaračkih aktivnosti usmjerenih na najkritičnija područja/oblasti u kojima se diskriminacija pojavljuje.

Dakle, ključni problem ili izazov koji je Komponenta 4 nastojala da riješi je bio kako, na prvom mjestu, "naučiti" organizacije civilnog društva i njihove korisnike da prepoznaju diskriminaciju, a zatim ih i podstaknuti, ohrabriti i motivisati da prijavljuju diskriminaciju i povrate povjerenje u pravosudni sistem i vladavinu zakona u BiH.

U periodu od septembra 2011. do oktobra 2012. godine, realizovane su sljedeće aktivnosti:

- 3 treninga "Diskriminacija - kako je prepoznati, kako je prijaviti i kako se zaštititi?" na kojima su učestvovala 42 predstavnika/ice iz 38 nevladinih organizacije iz Prijedora, Sanskog Mosta, Čelinca, Kozarske Dubice, Kneževa, Dervente, Ključa, Mrkonjić Grada, Banjaluke, Bihaća i Bosanskog Grahova;
- 4 sastanka sa fokus grupama na kojima je učestvovalo 29 osoba;

Tokom rada na projektu uočeno je da se diskriminacija javlja u svim oblastima života i da u grupe koje su izložene različitim vidovima diskriminacije spadaju osobe sa invaliditetom, povratnici, pripadnici LGBTIQ populacije, mladi, žene, kao i pripadnici romske nacionalne manjine.

Da bismo ilustrovali težnu pojedinih situacija i probleme sa kojima se ove grupe susreću navodimo izvode iz tri razgovora vođena face to face:

„Ja studiram pravo, ne zato što to volim, već zato što je to bio jedan od rijetkih fakulteta koji je imao pristup za osobe sa invaliditetom. Mogao sam da biram između tri fakulteta i ja sam na kraju izabrao pravo. Danas četiri fakulteta Univerziteta u Banjaluci imaju pristupe za osobe sa invaliditetom. Filozofski, kao jedan od atraktivnijih, još nema, zgrada je totalno neadaptirana. Govore da će to riješiti, ili pak nađu debeo razlog prema kojem je to nemoguće izvesti.“

„Nisam izašao u grad godinu i po dana. Živim u malom gradu i prosto ne volim da se susrećem sa onim „pogledima“. Već neko vrijeme živim sa partnerom i znam, osjećam da komšije pričaju i mjerkaju. I znam kada bi mi neko provalio u stan, komšije ne bi zvale policiju, rekli bi „tako im i treba“. Svi nas napadaju, jer znaju da zbog toga neće trpiti nikakve posljedice.“

“U malom broju slučajeva nasilja koji završe pred sudovima, žene nemaju adekvatnu podršku kao svjedokinje u postupku protiv počilaca nasilja, izložene su kontinuiranim pritiscima, prijetnjama i zastrašivanju od strane počilaca nasilja da odustanu od svjedočenja. Krivični postupci uglavnom završavaju uslovnim osudama i često se dešava da počinioci nasilja intenziviraju nasilje nakon što faktički budu oslobođeni. Žene žrtve nasilja time gube povjerenje u rad institucija i rijetko se ponovo odlučuju da prijave nasilje policiji.”

- 20 intervju face to face sa predstavnicima organizacija koje rade sa osobama sa invaliditetom, mladima, ženama, LGBTIQ populacijom, ovisnicima i oboljelim od teških bolesti i povratnicima;
- dostavljanje dokumentacije o 6 slučajeva potencijalne diskriminacije „Vašim pravima“, jednoj od partnerskih organizacija uključenih u Antidiskriminacijski program koja je odgovorna za pravno procjenjivanje i sudsko procesuiranje potencijalnih slučajeva diskriminacije;
- razmjena informacija unutar AD tima i slanje informacija za web sajt **diskriminacija.ba**.

U okviru Antidiskriminacijskog programa pokrenut je i specijalizovani web portal www.diskriminacija.ba na kojem se objavljuju "životne priče" ljudi koji su na bilo koji način bili diskriminirani, i daju uputstva kako se i kome obratiti u slučajevima diskriminacije.

REZULTATI

- Izrađena je jedinstvena metodologija prikupljanja i dokumentovanja slučajeva diskriminacije koja je dogovorena i usaglašena sa Fondom otvoreno društvo BiH i ostalim partnerskim organizacijama uključenim u Antidiskriminacijski program, prije svega sa ICVA-om i organizacijom Prava za sve iz Sarajeva. Razvijen je kurikulum treninga za organizacije civilnog društva u oblasti zaštite od diskriminacije, te odštampan Vodič za zaštitu od diskriminacije i Protokol sa uputstvom za evidentiranje slučajeva diskriminacije.
- HPG je dodatno osposobljen da prepozna, dokumentuje, analizira i izvještava o stanju u oblasti zaštite od diskriminacije.
- Više od 40 organizacija u sjeverozapadnom dijelu BiH, u „zoni odgovornosti“ HPG BL, proširilo je i usvojilo znanja o tome šta jeste, a šta nije diskriminacija, šta Zakon o zabrani diskriminacije predviđa, koji su to zaštitni mehanizmi i kome se mogu obratiti za pomoć, itd. Organizacije su, na taj način, edukovane i kako da svoje korisnike/ciljne grupe informišu o Zakonu o zabrani diskriminacije BiH i da im pruže savjete o načinu zaštite.
- Pored toga, HPG BL je prosljedio i šest potencijalnih slučajeva diskriminacije kancelariji Vaših prava u Banjaluku na dalje razmatranje.

programsko područje/

ZALAGANJE ZA RODNU JEDNAKOST

Opšti cilj programskog područja je smanjenje svih oblika rodne diskriminacije i stvaranje okruženja u kojem žene i muškarci imaju jednake mogućnosti. Realizujemo ga kroz umrežavanje i podršku inicijativama u vezi sa rodnim pitanjima, osnaživanje žena koje su trenutno najveća marginalizovana grupa za učešće u javnom i političkom životu, edukaciju žena i muškaraca o pitanjima rodne jednakosti, treninge za žene u razvijanju različitih vještina, kampanje, istraživanja i analize javnih politika.

U okviru programskog područja u 2012. godini realizovali smo sljedeće projekte: "Žena danas 16", „Član koji nedostaje-zakonsko, ekonomsko i psihosocijalno osnaživanje samohranih roditelja u RS" i „Ženska strana politike“.

ŽENA DANAS – FAZA 16

Zalagačkim akcijama za ravnopravniji položaj žene u našem društvu i ukidanje svih oblika diskriminacije, završena je i šesnaesta godina rada na projektu Žena i pravo danas, zajedno sa partnerskom organizacijom „Udružene žene“ iz Banja Luke, uz podršku Fondacije „Kvinna till Kvinna“ iz Švedske.

Specifični ciljevi projekta u 2012. godini bili su povećanje broja žena u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti na lokalnom nivou, rad sa glasačima i glasačicama, kao i kontinuirano praćenje implementacije zakona i javnih politika.

AKTIVNOSTI

- Održane su ukupno 4 javne tribine, tri u Banjaluci i jedna u Mrkonjić Gradu, u okviru ciklusa Aktuelni trenutak koji ima za cilj aktuelizovati i afirmisati ženska pitanja u društvu. Prva tribina bila je na temu „Može li BiH funkcionisati ako je iz vlasti isključena polovina stanovnika?!“, sa ciljem skretanja pažnje na nepoštovanje Zakona o ravnopravnosti polova i formiranje Savjeta ministara bez ijedne žene, dok je druga tema, pod nazivom „Žene u predizbornoj kampanji“, u fokusu imala veće medijsko učešće žena u predizbornoj kampanji. Treća tribina pod nazivom „Značaj učešća žena u javnom i političkom životu“ bavila se izazovima sa kojima se suočavaju žene pri građenju političke karijere, a teme četvrte tribine su bile „Predstavljanje procesa harmonizacije Izbornog zakona Bosne i Hercegovine sa Zakonom o ravnopravnosti polova“, i „Konvencija Vijeća Evrope o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici“ (Konvencija iz Istanbula).
- 12 radionica namijenjenih osnaživanju žena glasačica, održano je u mjestima Hambarine, Ljubija, Brestovčina, Svodna, Knežica, te u opštinama Gradiška, Novi Grad, Kozarska Dubica, Ribnik, Laktaši, Jezero i Banja Luka.
- 4 ulične akcije, koje su za cilj imale podršku ženama kandidatkinjama na lokalnim izborima 2012. održane su u Banja Luci (dvije), Laktašima i Jezeru.
- 2 radionice za organizacije iz BiH koje finansijski podržava švedska fondacija Kvinna till Kvinna, za namjeru su imale planiranje zajedničke predizborne kampanje podrške ženama kandidatkinjama i evaluaciju sprovedene predizborne kampanje, te planiranje zajedničke strategije i prioriternih akcija ženskih organizacija u narednoj godini.
- Kroz dvije TV emisije predstavili smo kampanju „Glasajte za žene“ i ponovo skrenuli pažnju na probleme sa kojima se suočavaju žrtve nasilja u porodici, kao i sigurne kuće za smještaj žena idjece žrtava nasilja.
- Uspostavljanje i održavanje Facebook profila pod nazivom „Glasajmo za žene“.

SASTANAK UMREŽAVANJA U DOBOJU

Predstavnice bh organizacija podržanih od strane KtK fondacije, predstavnice KtK fondacije, te gošće iz Hrvatske i Crne Gore, dugogodišnje borkinje za ženska ljudska prava, sastale su se, u periodu od 11. do 13. decembra 2012., na sastanku umrežavanja u Doboju pod nazivom „Učiniti da ono što smo postigle traje“.

Cilj sastanka umrežavanja bio je predstavljanje iskustava zemalja u okruženju u kojima je KtK djelovala. Predstavljanjem publikacije/izvještaja „Učiniti da ono što smo postigle traje“ i komentarima na izvještaj, učesnice su imale priliku vidjeti kakvi su izazovi sa kojima su se suočavale zemlje i organizacije nakon povlačenja fondacije i prestanka finansiranja. Takođe je bilo riječi o iskustvima Hrvatske i Crne Gore i njihovim strategijama održivosti nakon povlačenja KtK, ali i o mogućnostima održivosti bh organizacija koje se finansiraju od strane KtK. Nakon rada u malim grupama i stvaranja strategije održivosti, KtK je predstavila dvogodišnji plan djelovanja na području BiH, prije svog konačnog povlačenja 2014. godine.

- Učestvovali smo i u drugim aktivnostima KtK mreže u Briselu, Jermeniji, Azerbejdžanu i Doboju, na kojima se govorilo o osnaživanju žena u postkonfliktnim područjima, preprekama za veću demokratizaciju bh društva i osnaživanju ženskih nevladinih organizacija na putu ka Evropskoj Uniji.

BRISELSKE KONSULTACIJE

Helsinški parlament građana, u maju 2012. godine, učestvovao je u Briselu (Belgija) u zajedničkim konsultacijama sa predstavnicima EU komisije za proširenje, iznoseći podatke o napretku BiH za 2012. godinu iz perspektive nevladine organizacije koja od 1996. godine radi na zaštiti i promovisanju prava različitih marginalizovanih grupa u BiH. Predstavnica HPG BL Svjetlana Marković, u sklopu doprinosa Izvještaju o napretku za 2012. koji svake godine objavljuje Evropska Komisija, govorila je na temu „Žene, edukacija i tržište rada u BiH“.

Pored konsultacija, održano je i niz sastanaka sa predstavnicima EU parlamenta za LGBTIQ prava, komiteta za ženska prava i polnu jednakost, Evropskog ženskog lobija i European Peacebuilding Liaison Office (EPLO). Osim predstavnika BiH, zajedničkim konsultacijama su prisustvovali i predstavnici Srbije, Kosova, Albanije, Crne Gore, a posjeta Briselu organizovana je od strane Kvinna till Kvinna Fondacije iz Švedske.

STUDIJSKA POSJETA JERMENIJI I AZERBEJDŽANU

U periodu od 14. do 20. oktobra 2012. godine u organizaciji Fondacije Kvinna till Kvinna iz Švedske, održan je međuregionalni mrežni sastanak u zemljama Južnog Kavkaza, tačnije u Jerevanu (Jermenija) i Bakuu (Azerbejdžan), na kojem je učestvovala i predstavnica Helsinškog parlamenta građana Banja Luka Svjetlana Marković.

Cilj sastanka bio je upoznavanje sa izazovima sa kojima se suočavaju ženske organizacije pri procesu pomirenja, a pored predstavnica iz BiH, sastanku su prisustvovala i aktivistkinje civilnog društva iz Libana. Učesnice su se u Jerevanu susrele sa predstavnicima/cama organizacija Demokratija danas, Društvo bez nasilja, Ženski resursni centar, a kroz prezentaciju aktivistkinja iz Libana, saznale su nešto više o položaju žena u ovoj zemlji.

U Baku su se susrele sa predstavnicama Ženske organizacije za racionalni razvoj, feminističke grupe YUVA, te mladim ženama iz ove zemlje sa kojima su imale zanimljivu radionicu na temu upoznavanja različitost i spoznavanja sličnosti.

Učesnice su toku posjete, radom u manjim grupama, imale priliku otvoreno diskutovati i porediti postkonfliktno okruženje ovih zemalja sa zemljama iz kojih dolaze.

REZULTATI

- 130 učesnika/ca javnih tribina razmijenili su mišljenja i iznijeli stavove u vezi sa učešćem žena u političkom i javnom životu i spriječavanja nasilja nad ženama i djecom.
- 230 glasačica upoznale su se sa važnošću izlaska na izbore i ravnopravnog glasanja.
- 12. aprila 2012, zajedno sa partnerskom organizacijom na ovom projektu, uputili smo zajedničku inicijativu svim političkim strankama u BiH da na listama za direktne mandate povećaju kvotu, tj. uvedu omjer od 40% manje zastupljenog pola i da, ukoliko ističu kandidate/kinje za skupštinu opštine i kandidata/kinju za načelnicu opštine, kandidat/kinja koji/a je nosilac liste i kandidat/kinja za načelnika/cu opštine ne mogu biti istog pola.

- Kroz gostovanja u TV i radijskim emisijama, aktuelizovali smo problematiku marginalizacije žena u našem društvu, sa posebnim osvrtom na predizbornu kampanju i njihovo učešće u vlasti.
- Kroz učešće u aktivnostima podržanim od strane KtK, aktivno smo radili na edukaciji članova/ica naše organizacije i stvaranju novih kontakata u cilju buduće saradnje.

KONFERENCIJA ŽENSKE MREŽE BIH „ZAJEDNO SMO JAČE“

U organizaciji Ženske mreže BiH (ŽMBiH) i organizacije Tehničke podrške organizacijama civilnog društva (TACSO) u periodu od 21. do 22. juna 2012. održana je dvodnevna konferencija ŽMBiH u Sarajevu pod nazivom „Zajedno smo jače!“.

Fokus konferencije na kojoj je učestvovalo 56 učesnika/ca iz 43 organizacije iz 20 različitih gradova, bio je izrada zajedničkog plana akcije za efikasnije djelovanje članova/ica mreže.

Takođe se govorilo o motivaciji organizacija za učešće u Mreži, o izazovima i prioritetima djelovanja Ženske mreže u narednom periodu, te o mogućnostima unapređenja procesa razmjene iskustava i samog djelovanja Mreže, čiji je dugi niz godina član i Helsinški parlament građana Banja Luka.

„ČLAN KOJI NEDOSTAJE – ZAKONSKO, EKONOMSKO I PSIHOSOCIJALNO OSNAZIVANJE SAMOHRANIH RODITELJA U RS“

Projekat „Član koji nedostaje“ je bio usmjeren ka poboljšanju socijalno-ekonomskog položaja samohranih roditelja u RS, od kojih većinu čine samohrane majke, zakonskom regulisanju njihovih prava i jačanju njihovih ličnih kapaciteta. Projekat su, u periodu od aprila 2011. do jula 2012. godine, zajednički realizovali Helsinški parlament građana i Udruženje samohranih roditelja "Ponos". Projekat je finansijski podržan iz sredstava FIGAP programa.

AKTIVNOSTI:

- **6 radionica "Kako lakše do posla"** održano je u Zvorniku, Palama, Gradišci, Banjaluci, Derventi i Prijedoru. Na ovim radionicama samohranim roditeljima su predstavljene različite mogućnosti koje im mogu pomoći pri traženju posla, kao što su pisanje CV-a ili biografije, on-line baze za traženje posla, pisanje motivacionog pisma, priprema za razgovor, te uloga i posao njegovateljice starih i bolesnih lica.
- Iniciranje potpisivanja **Memoranduma o saradnji sa Zavodom za zapošljavanje RS** kako bi se povećala konkurentnost samohranih majki na tržištu rada i olakšalo njihovo zapošljavanje.
- Dostavljanje **novih amandmana na nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Porodičnog zakona RS** kojima se precizira termin samohrani roditelj i predviđa uvođenje termina jednoroditeljska porodica. Naime, nakon što je radna grupa Ministarstva pravde RS ugradila termin samohrani roditelj u zakonski tekst (član 79: „(3) Samohrani roditelj je roditelj koji nije u braku i ne živi u vanbračnoj zajednici, a sam se brine o zaštiti i vaspitanju djece.“), Helsinški parlament građana i Udruženje samohranih roditelja Ponos su dostavili nove amandmane kojima se dodatno precizira termin i otklanjaju moguće dileme ili zloupotrebe.
- **6 jednodnevnih radionica samoosnaživanja** čiji cilj je bio osvješćivanje ličnih potreba samohranih roditelja i njihovo upoznavanje sa resursima koje nude lokalne zajednice u kojima žive.
- **2 okrugla stola** na kojima je pokrenuta inicijativa da se u Republici Srpskoj osnuje Alimentacioni fond. Ključne institucije i organe zadužene za sprovođenje zakona upoznali smo sa nedosljednostima i manjkavostima zakonske regulative u vezi sa ostvarivanjem prava djece na izdržavanje, te sa inicijativom da se u RS osnuje Alimentacioni fond i/ili poboljšaju mehanizmi naplate alimentacije, što je jedan od ozbiljnih problema sa kojima se suočavaju samohrani roditelji. Prema podacima koje je na okruglom stolu

iznijela predsjednica Udruženja samohranih roditelja „Ponos“ Ramzija Spahić, Udruženje trenutno broji više od 3000 članica, među kojima je i 45 očeva, od kojih svega 10% njih redovno prima alimentaciju!

- **5 sastanaka sa centrima za socijalni rad u Banjaluci, Gradišci, Derventi, Zvorniku i Prijedoru** s ciljem uspostavljanja saradnje i razmjene informacija.
- **Podizanje svijesti javnosti** o problemima sa kojima se suočavaju jednoroditeljske porodice u RS.

REZULTATI:

- Sa Zavodom za zapošljavanje RS potpisan je Memorandum o saradnji, što je, imajući u vidu tešku ekonomsku situaciju u cijeloj RS i visoku stopu nezaposlenosti, značajan korak u pravcu povećanja konkurentnosti samohranih roditelja na tržištu rada, ali i pokazatelj da su u ovoj instituciji prepoznali probleme sa kojima se populacija samohranih majki suočava i da su spremni na saradnju i poboljšanje njihovog ekonomskog položaja. Memorandum o saradnji između Zavoda za zapošljavanje RS, Helsinškog parlamenta građana Banja Luka i Udruženja samohranih roditelja „Ponos“ potpisan je 20. juna 2012. godine.

- Populacija samohranih roditelja osnažena i ohrabrena da radi na poboljšanju svog društvenog položaja, kroz samoorganizovanje i usvajanje novih znanja i vještina koje ih mogu učiniti konkurentnijim na tržištu rada.
- Pored postojeća tri udruženja, u toku implementacije projekta osnovano je jedno udruženje samohranih roditelja u Gradišci i dvije neformalne grupe samohranih roditelja u Zvorniku i Palama. Osnovana udruženja i neformalne grupe samohranih roditelja dogovorili su udruživanje u koaliciju kako bi zajednički i sinhronizovano mogli nastupati prema vlastima i boriti se za svoja prava.
- Potpisan Memorandum o saradnji između Centra za socijalni rad Derventa i Udruženja samohranih roditelja „Novi početak“ Derventa.
- Dostavljeni amandmani na nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Porodičnog zakona RS kako bi se obezbijedilo zakonsko pozicioniranje i samohranih roditelja i jednoroditeljskih porodica.
- Zaključci i preporuke sa okruglih stolova, kojima se, između ostalog, predlaže osnivanje Fonda za izdržavanje djece u RS poslani na adrese relevantnih institucija i organizacija.
- U okviru promotivnih aktivnosti štampano 2600 promotivnih letaka s ciljem informisanja šire javnosti o položaju samohranih roditelja, ciljevima i aktivnostima udruženja samohranih roditelja Ponos i mogućnostima da se unaprijedi zaštita prava ove kategorije stanovništva.

PLANOVI ZA 2013.

Helsinški parlament građana namjerava nastaviti zagovaračke akcije usmjerene na izmjene i dopune Porodičnog zakona RS u cilju zakonskog pozicioniranja samohranih roditelja u RS, kao i lobiranje da se u RS osnuje Fond za izdržavanje djece.

U 2010. godini u RS je registrovano **36925 djece čiji roditelji nemaju dovoljno prihoda da ih izdržavaju**. Bosna i Hercegovina ni dalje nema budžete za djecu ni na jednom nivou vlasti. Revidirana srednjoročna razvojna strategija BiH navodi da se u zemlji troši više od 14% BDP-a na socijalnu zaštitu, dok prosjek u EU iznosi 19%. Za socijalnu i dječiju zaštitu nedostatak je što se oko 50% budžeta za socijalnu zaštitu odnosi na davanja za civilne žrtve rata i boračke invalide, čime je znatno smanjeno učešće ostalih ugroženih kategorija i djece .

Podaci Gender centra Vlade RS govore da je u 2011. godini u svim osnovnim sudovima evidentirano ukupno 56 započetih i završenih krivičnih postupaka na osnovu člana 210 Krivičnog zakona - izbjegavanje izdržavanja djece. Od toga broja **izrečene su samo 2 zatvorske kazne i 12 uslovnih osuda**.

1 Vidjeti „Izveštaj nevladinih organizacija i djece o stanju prava djeteta u BiH za period 2009-2011“. Str 23, dostupan na: <http://www.zdravodaste.org/latn/>

ŽENSKA STRANA POLITIKE

Helsinški parlament građana Banja Luka je 1. oktobra 2011. godine počeo sa realizacijom dvogodišnjeg projekta „Ženska strana politike“, koji finansijski podržava Fondacija Instituta otvoreno društvo. Cilj projekta je osnaživanje žena unutar političkih partija, posebno unutar upravljačkih struktura, i aktivistkinja organizacija civilnog društva, kako bi mogle ravnopravno učestvovati u procesu odlučivanja i afirmisanju koncepta rodne ravnopravnosti u svim sferama bh društva.

*U prvoj projektnoj godini ustanovili smo **Političku akademiju za žene**, za članice i aktivistkinje političkih partija i organizacija civilnog društva, i formirali **Alternativnu žensku vladu BiH**, kao neformalni, ali respektabilni politički subjekt na političkoj sceni BiH, s ciljem artikulisanja i promovisanja potreba i stavova žena BiH.*

*Takođe, otvorili smo seriju **čitalačkih sesija** na fakultetima političkih nauka u Banjaluci i Sarajevu, kako bismo senzibilisali nove generacije budućih političara/ki, novinara/ki, politikologa/inja, ali i studente/ice drugih usmjerenja za pitanja rodne ravnopravnosti, odnosno jednakog učešća žena i muškaraca u svim oblastima života, a posebno javnog i političkog života u BiH.*

*Sredinom 2011. godine Helsinški parlament građana Banja Luka počeo je razvijati **Mentorski program**, kroz koji ćemo nastojati da omogućimo polaznicama Političke akademije da obave neku vrstu prakse u različitim institucijama i organizacijama, odnosno na radnim mjestima već pozicioniranih žena.*

AKTIVNOSTI:

- Jedna od prvih projektnih aktivnosti na početku 2012. godine bila je izrada i aktiviranje web stranice projekta, www.zenskastranapolitike.hcabl.org na kojoj se nalaze sve informacije o samom projektu. Na ovom web sajtu organizovano je glasanje za izbor Ženske alternativne vlade BiH. Sajt je zabilježio veliki broj posjeta, tačnije 12 485.
- Potpisali smo Memorandum o saradnji sa Fakultetom političkih nauka u Sarajevu i održali 4 čitalačke sesije u Sarajevu na kojima su studenti i studentkinje razgovarali o feminističkoj ekologiji, rodno osjetljivom jeziku, ženskim muslimanskim identitetima i položaju žena u BiH. Četiri čitalačke sesije za studente i studentkinje održali smo takođe i u Banjaluci. Inicirali smo i potpisivanje Memoranduma o saradnji sa banjalučkim Fakultetom političkih nauka.
- U okviru Ženske političke akademije održana su dva modula i obrađene dvije tematske cjeline „Rod i politika“ i „Rod i mediji“ u okviru kojih su 25 polaznica, mladih žena, nevladinih aktivistkinja i članica političkih partija, imale priliku da slušaju predavanja o ženskom pokretu, pravima, kvotama, medijskom predstavljanju, upotrebi novih informacionih tehnologija i sl. kao i da interaktivno učestvuju u vježbama.

- U julu smo organizovali dvodnevnu studijsku posjetu Sarajevu za grupu od 13 studenata i studentkinja banjalučkog Univerziteta tokom koje su posjetili pet nevladinih organizacija koje su veoma aktivne u području borbe za ženska ljudska prava, rodnu ravnopravnost i ženski aktivizam.
- U periodu od decembra 2011. do jula 2012. godine održano je 10 sastanka širom BiH na kojima su pozvani predstavnici nevladinog sektora predložili žene koje svojim stručnjačkim potencijalom zaslužuju da „uđu“ u sastav **Ženske alternativne vlade BiH**. Nakon sastanaka, organizovali smo on-line glasanje na web stranici projekta www.zenskastranapolitike.hcabl.org. Na osnovu glasanja, mandate u oblasti finansija, ekonomskog razvoja i preduzetništva, nauke i kulture, sporta, ljudskih prava i borbe protiv svih oblika nasilja, pravde, civilnog društva i aktivizma, ruralnog razvoja, zaštite životne sredine i održivog razvoja, socijalne politike i zdravlja dobilo je deset ministarki iz Bihaća, Sarajeva, Prijedora, Tuzle, Modriče i Rogatice.

Modul "Rod i mediji", Konjic, 27-29. april 2012.

REZULTATI:

- Uspješno održana dva Modula Ženske političke akademije, a dvije naše akademkinje su, zahvaljujući, između ostalog, i stečenom teoretsko-praktičnom znanju i vještinama, na lokalnim izborima u oktobru 2012. godine postale odbornice lokalnog parlamenta.
- Formirana Ženska alternativna vlada BiH, koja je dobila veliku medijsku pažnju u BiH ali i u regionu.
- Potpisan Memorandum o saradnji sa Fakultetom političkih nauka u Sarajevu i inicirano je potpisivanje Memoranduma sa Fakultetom političkih nauka u Banjaluci i Filozofskim fakultetom u Tuzli u toku.

PLANOVI ZA 2013.

U 2013. godini biće održan treći modul „Rod i moć“ Ženske političke akademije. Nastavljamo sa čitačkim sesijama u Banjaluci i Sarajevu, odnosno planirano je ukupno 8 sesija i u drugoj projektnoj godini. Planiramo održati seminar iz strateškog planiranja za članice Ženske alternativne vlade BiH i 4 sastanka. Tokom godine organizovaćemo i drugo studijsko putovanje studenata i studentkinja, ovog puta, sa sarajevskog Univerziteta, u Banjaluku. Projektom su planirane i stipendije za izradu master ili doktorskih teza iz oblasti rodne ravnopravnosti za studente bh univerziteta. Završna konferencija na kojoj će polaznicama biti podijeljeni sertifikati o pohađanju Ženske političke akademije planirana je za kraj godine. Takođe, nastavljamo sa prikupljanjem radova predavačica i predavača Ženske političke akademije, koji će biti objedinjeni u Zborniku radova, kao teoretsko-praktično oruđe za buduće generacije akademkinja.

programsko područje/

STVARANJE USLOVA ZA INTENZIVNIJE UKLJUČIVANJE MLADIH U JAVNI ŽIVOT

Ciljevi programskog područja su stvaranje pretpostavki za intenzivnije uključivanje mladih u javni život, osnaživanje i povezivanje mladih po interesnim područjima za aktivnije učešće u javnom životu, kao i povećanje broja mladih u političkom životu. Realizujemo ga kroz edukativne aktivnosti, kampanje, analize položaja omladine u različitim društvenim oblastima i promociju mladih aktivista.

U toku 2012. godine HPG je radio na jačanju svog volonterskog programa, trudeći se da uspostavi širu mrežu volontera i volonterki zainteresovanih za rad u organizaciji. Tako smo krajem avgusta primili volonterku iz Njemačke Linu Hegemann koja će sa nama ostati godinu dana, učestvovali smo u obilježavanju Međunarodnog dana volonterizma u Banjaluci, te organizovali kurs njemačkog jezika i kurs srpskog jezika za strance. Pored toga, zajedno sa organizacijom Perpetuum mobile organizovali smo kurseve "Pisanje projektnih prijedloga" i "Simulacija pregovora za pristupanje EU".

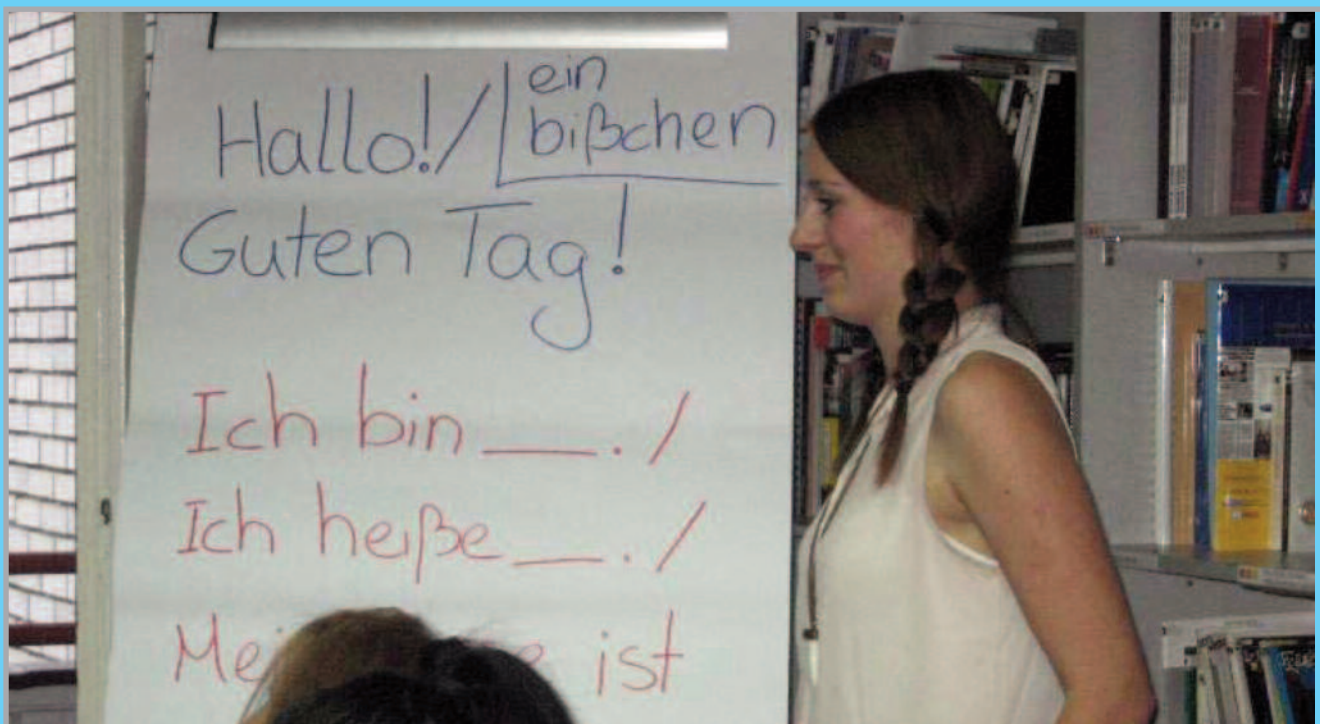
VOLONTERSKI PROGRAM

ČASOVI NJEMAČKOG JEZIKA

Početak septembra 2012. godine, volonterke Helsinškog parlamenta građana Banja Luka, Lina Hegemann i Ivana Stanković, organizovale su besplatan kurs njemačkog jezika u prostorijama Helsinškog parlamenta građana. Kurs je bio prilagođen početnicima i naprednim govornicima.

Tokom kursa, održavanog dva puta sedmično, polaznici su unaprijedili poznavanje jezika u aktivnoj i motivirajućoj radnoj atmosferi. Volonterke su kroz terminološke mape, pjevanje i prevođenje pjesama na njemačkom jeziku, kao i uz kratke igrokaze uključivale i animirale polaznike, te kurs činile lakšim i zanimljivijim. Predavanja su podrazumjevala različite kvizove kao i večeri njemačke kinematografije, kako bi se polaznicima što bolje približila njemačka istorija, kultura i stil života.

Krajem decembra naša volonterka iz Njemačke priredila je i božićnu zabavu sa tradicionalnim božićnim običajima, paljenjem svijeća, pjevanjem božićnih pjesama na njemačkom jeziku, kao i razmjenom poklona, što je polaznike zbližilo i doprinijelo stvaranju novih tema za konverzacijske vježbe. Osvrćući se na posljednje mjesecе možemo zaključiti da su svi polaznici napravili veliki napredak i uspješno prošli kurs.

ČASOVI SRPSKOG JEZIKA

Helsinški parlament građana Banja Luka ugostio je volonterku iz Njemačke na godinu dana, pa je ideja o kursu jezika za strance bila sasvim logična. Volonterka Tamara Kovačević, studentkinja Srpskog jezika i književnosti, te Italijanskog jezika i književnosti na Univerzitetu u Banjoj Luci drži kurs studentima iz Finske, Njmačke, Italije i Holandije dva puta sedmično u prostorijama Helsinškog parlamenta građana od kraja novembra 2012. godine. Fokus kursa je usvajanje osnovnih znanja i razvijanje konverzacijskih vještina, kao i razmjena iskustava i utisaka o Banjoj Luci i Bosni i Hercegovini. Pored ovoga, polaznici su željni naučiti vještine preživljavanja krsne slave, savladati prepoznavanje različitih vrsta rakije i proniknuti u tajne bosanskog humora.

Svi se raduju raznolikoj 2013. godini, prevazilaženju padeža, glasova č, ž, ć, š, đ, dž specifičnim za naš jezik, unapređenju vokabulara i konverzacijskih vještina, a sve to zahvaljujući HPG timu.

TRENING PISANJA PROJEKATA

U prostorijama centra za razvoj mladih i zajednice „Perpetuum Mobile“ u Banjoj Luci 3. novembra 2012. godine održan je trening na temu „Pisanje projektnih prijedloga“. Predavač na treningu bio je Ilija Trninić, a učesnici volonteri organizacija „Perpetuum Mobile“, „AISEC“ i „Helsinški parlament građana“.

Na šestosatnom treningu učesnici su dobili priliku na interaktivan i motivirajući način usvojiti osnovna znanja u vezi sa pisanjem prijedloga projekata. Podjeljeni u 5 grupa direktno su učestvovali u stvaranju konkretnih prijedloga prethodno naučivši kako identifikovati problem, formulisati cilj kao i izboriti se sa finansijskim aspektom svakog projekta.

EVROPO PROBUDI SE, VRIJEME JE ZA AKCIJU!

Oko 95 aktivista/kinja iz više od 30 evropskih zemalja okupilo se, u periodu od 12. do 17. novembra 2012. u Finskoj, na UNITED-ovoj konfenciji pod geslom „Evropo probudi se, vrijeme je za akciju! Kreativni pristupi borbi protiv diskriminacije“. Među učesnicima koji su diskutovali o antidiskriminaciji u obrazovanju, volontiranju, pravima migranata, Romima, online aktivizmu i kreativnim pristupima u borbi protiv rasima, bila je i predstavnica Helsinškog parlamenta građana Banjaluka Ivana Stanković.

Ivana je aktivno učestovala u artivističkoj grupi koja je „ispitivala“ ulogu umjetnosti u kreiranju boljeg i tolerantnijeg društva i mogućnosti da se kroz različite oblike umjetničkog izraza suprotstavi nasilju, rasizmu, nepotizmu, nacionalizmu i drugim izmima.

Grupa je razmijenila iskustva, izlistala osobe koje su kroz umjetnost u posljednjem stoljeću napravili promjene u društvu (kao što su Martin Luter King, Roza Parks, Džon Lenon i njegova pjesma Give Peace the Chance, Čarli Čaplin i njegov film „Veliki diktator“ u kojem parodira ulogu Adolfa Hitlera), identifikovala različite forme umjetnosti koje mogu uticati na promjene u društvu i podizanju svijesti javnosti o diskriminaciji kao što su grafiti, strip, filmovi, slike, muzika, performansi, pozorište, itd.

Kolege iz Rusije prezentovali su svoj projekat kroz koji su, u saradnji sa evropskim umjetnicima, osmišljavali i štampali stripove u kojima problematizuju sve oblike diskriminacije sa kojima se danas susreću građani građanke Rusije (<http://www.respect.com.mx/en>), dok su predstavnici češke delegacije predstavili postere, napravljene u saradnju sa umjetnicima sa Balkana, kojima problematizuju pitanja balkanskog/evropskog identiteta (<http://www.rmv.cz/en/>).

Predstavnik Tupilak organizacije (<http://www.tupilak.org/>) iz Švedske, govorio je o švedskim iskustvima u promociji i zaštiti ljudskih prava, a kao primjer uspješnog aktivističkog djelovanja naveo je pravno regulisanje prava LGBTIQ populacije čime je ovoj populaciji u Švedskoj omogućeno da sklapaju istopolne brakove i usvajaju djecu.

Konferencija u Finskoj, kao i prethodne UNITED konferencije, pokazala je da su mladi ljudi širom Evrope spremni da zajedno rade na promociji ljudskih prava i borbi protiv svih vidova diskriminacije bazirane na nacionalnoj, etničkoj, polnoj, rasnoj ili nekoj drugoj osnovi. Prošla UNITED konferencija održana je u Turskoj, a naredna je planirana za maj 2013. godine u Litvaniji.

MEĐUNARODNI DAN VOLONTERA

Obilježavajući 5. decembar - Međunarodni dan volontera, Helsinški parlament građana uzeo je učešće u različitim aktivnostima organizovanim povodom ovog dana. U ponedjeljak, 3. decembra 2012. godine, osoblje i volonteri udruženja okupili su se u Domu omladine, u okviru aktivnosti koju je organizovala nevladina organizacija „Zdravo da ste“ pod nazivom „Volonterska biblioteka – Uživo!“

„Bili smo zadovoljni jer smo dobili priliku da predstavimo viziju i ciljeve našeg djelovanja i da razgovaramo sa posjetiocima koji su pokazali zavidan interes za rad naše organizacije“, izjavila je Lina Hegemann, HPG volonterka iz Njemačke.

Učestvovali smo i na Prvom sajmu za volontriranje RS održanom u Domu omladine, na Međunarodni dan volontera. Predstavljajući se pod motom „Volimteering“, aktivisti HPG su prezentovali tekuće projekte, a promotivnim materijalom i zanimljivom prezentacijom upoznali su javnost sa radom udruženja. Posjetioci su imali priliku da odgovaraju na pitanje „Šta volontriranje predstavlja za tebe?“, a kutija postavljena za odgovore poslužila je i da veliki broj zainteresovanih ostavi svoje kontakt podatke u svrhu daljeg volonterskog angažmana. „Veoma smo zadovoljni zainteresovanošću posjetilaca, i radujemo se početku 2013. godine sa novim volonterima!“, zaključio je Miodrag Simić, volonter i aktivista Helsinškog parlamenta građana.

SIMULACIJA EU PREGOVORA

Volonterke Helsinškog parlamenta građana Banja Luka i organizacije Perpetuum Mobile Lina Hegemann i Barbara Ehrensberger organizovale su 22. decembra cijelodnevnu radionicu za volontere/ke s ciljem upoznavanja procesa donošenja odluka u Evropskoj Uniji, kroz simulaciju pregovora o ulasku Bosne i Hercegovine i Turske u EU.

Učesnici, studenti različitih fakulteta, dobili su mogućnost da preuzmu uloge EU komesara, članova Parlamenta Evrope ili predstavnika država članica. Da bi simulacija bila što realnija učesnici su se prilagodili pravilima ponašanja i oblačenja. Lobiranja, debate i diskusije proizvele su dobijanjem statusa zemalja pretendenta. U drugom dijelu simulacije pregovora ustanovljeni su uslovi koje Turska i BiH moraju ispuniti kako bi dobile status država članica. Glasanjem je donesena odluka da Turska postaje članica EU. Potpisivanjem ugovora o ulasku Turske u Evropsku uniju, završena je intenzivna, ali uspješna simulacija pregovora u kojoj su aktivno učestvovali mladi "političari".

VOLONTERSKI SASTANAK

Nakon „Sajma volonterizma“ održanog 5. decembra 2012. godine, volonterski tim Helsinškog Parlamenta Građana Banja Luka dobio je 10 novih članova/ica. Među volonterima, koji su mahom studenti političkih nauka, našli su se i budući ekonomisti, profesori sociologije i filozofije, geodeti, menadžeri i profesori italijanskog jezika. Prvi sastanak održan je 15. decembra. Susret sa volonterima vodila je Svjetlana Marković. Kreirajući opuštenu atmosferu predstavila je misiju, viziju i način rada organizacije, te „mikrofon“ prepustila direktorici Dragani Dardić koja je odgovarala na pitanja volontera. Volonteri su nakon toga razmjenili kontakte i izložili svoja očekivanja, koja će nam u budućnosti biti smjernica za sprovođenje akcija i treninga u kojima će, nadamo se, aktivno i sa zadovoljstvom učestvovati naši volonteri.

info kutak

U POSJETI AMERICI

Na poziv i u organizaciji US Stejt dipartmenta, izvršna direktorica Helsinškog parlamenta građana Dragana Dardić učestovala je u višednevnoj studijskoj posjeti Sjedinjenim Američkim Državama.

Posjeta je organizovana u okviru programa za međunarodne posjetioce (International Visitor Program) pod nazivom "Žene u liderstvu: unapređenje žena, unapređenje čovječnosti" (Women in Leadership: Advancing Women, Advancing Humanity). Pored Dragane Dardić, predstavnice BiH, u posjeti je učestvovalo još 12 žena iz Rusije, Ukrajine, Norveške, Njemačke, Španije, Rumunije, Srbije I Albanije, koje su, tokom boravaka u Americi, imale priliku da razgovaraju sa predstavnicama američkih organizacija, univerziteta i političkog života i razmijene iskustva i ideje u vezi sa položajem i ulogom žena u razvoju društva.

Učesnice su imale i tu privilegiju da budu među gošćama koje su prisustvovala svečanoj ceremoniji dodjele međunarodne nagrade za „Žensku hrabrost“, koju su, povodom 8. marta - Međunarodnog dana žena organizovale državna sekretarka SAD Hilari Klinton i prva dama Bijele kuće Mišel Obama u Vašingtonu. Kroz ovu nagradu Sjedinjene Američke Države odaju počast hrabrosti izuzetnih žena širom svijeta koje, često rizikujući i svoje živote, mijenjaju svoje zajednice i čine ih humanijim i boljim mjestima za život. Od ustanovljavanja nagrade 2007. godine do danas, 46 žena iz 34 države bile su odlikovane ovom nagradom.

Ispred Bijele kuće, USA, mart 2012.

info kutak

SARAJEVO 2014

Helsinški parlament građana učestvovaće u organizaciji mirovnog događaja planiranog za 2014. godinu u Sarajevu, na godišnjicu obilježavanja 100 godina od početka I svjetskog rata, izazvanog atentatom na austrougarskog prestolonasljednika Franca Ferdinanda u Sarajevu.

Na sastanku organizovanom 13. i 14. septembra 2012. u Sarajevu, na kojem su učestvovali predstavnici HPG, REMI mreže, Caritas BK BIH, Nansen dialog centra, Centra za nenasilnu akciju, CRS, te predstavnici međunarodnih organizacija iz Austrije, Francuske, Italije, Mađarske i Njemačke, dogovoreno je da se u Sarajevu organizuje veliki međunarodni događaj pod radnim nazivom "Od svijeta rata i nasilja ka kulturi mira i nenasilja". Ideja je da se u Sarajevu okupe aktivisti i stručnjaci iz Evrope, ali i iz drugih dijelova svijeta i razmijene iskustva i ideje i daju novi podsticaj afirmaciji kulture nenasilja.

Uzajamno razumjevanje i tolerancija

Izvršna direktorica HPG Dragana Dardić predstavila je na konferenciji u Mostaru aktivnosti organizacije usmjerene na poboljšanje medijskog izvještavanja o marginalizovanim grupama i afirmaciju društveno odgovornog novinarstva. U tom kontekstu ona je govorila o trećem konkursu za novinarske nagrade "Srđane Aleksić" kojima se nastoje promovisati društveno angažovani tekstovi i prilozi o marginalizovanim grupama i afirmisati profesionalni i etički standardi u izvještavanju, o "dorčcima sa novinarima" i radionicama sa studentima novinarstva koji takođe doprinose podizanju svijesti o problemima i potrebama marginalizovanih grupa u medijskom diskursu. Konferenciju pod nazivom "Uzajamno razumjevanje i tolerancija – budimo kritični prema optužbama, govoru mržnje i predrasudama" zajednički su organizovali Vijeće Evrope i Vijeće za štampu BiH 7. decembra 2012. godine u Mostaru.

Predstavnica Ministarstva za izbjegla i raseljena lica FBiH Senada Sabitović Karić je ocijenila da je stanje ljudskih prava u BiH katastrofalno, pitajući se: "Ako smo ljudima obezbijedili kuće, da li smo obezbijedili i dom?". Predstavnica Centra za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu Mia Karamehić je istakla da je "naše društvo jako tolerantno na mržnju, agresivnost i netoleranciju", dok je profesor Filozofskog fakulteta u Banjaluci Miodrag Živanović poručio da "nama ne treba reforma, nego renesansa obrazovanja". O ulozi vjerskih institucija u promicanju tolerancije govorili su predstavnici sve četiri zvanično priznate religije u BiH. "Nema mira bez saradnje među religijama", poručio je, jedan od govornika fra Ivo Marković.

STEFANI FOSTER U BANJALUCI

Helsinški parlament građana i Ambasada SAD u BiH organizovali su u Američkom kutku u Banjaluci 27. aprila 2012. predavanje o temi izgradnje ženskih liderskih kapaciteta u politici, nevladinom sektoru, privredi, medijima i vlasti. Predavačica je bila Stefani Foster, konsultantica i profesorica na institutu „Žene i politika“ pri američkom univerzitetu u Vašingtonu, koja ima veliko iskustvo u radu sa ženama političarkama.

"Rad u politici je težak i za žene i za muškarce, ali za žene je teži", rekla je, na početku predavanja, Stefani Foster dodajući da danas postoje brojna istraživanja koja se bave uticajem učešća žena u politici. Ova istraživanja, prema riječima Fosterove, potvrđuju da žene unose promjene u politiku i to na više načina. „Prvi način se odnosi na davanje prioriteta određenim pitanjima i pokazalo se da žene na dnevni red stavljaju drugačija pitanja od onih koja bi stavili muškarci. Drugi način se odnosi na efekte koje žensko učešće u politici ostvaruje na način vođenja institucija. Studija Svjetske banke je pokazala da se sa povećanjem broja žena na mjestima odlučivanja u politici i privredi smanjuje stepen korupcije“, rekla je Fosterova učesnicima predavanja, od kojih su većinu činile mlade žene iz različitih političkih stranaka.

PROTEST RE: AKCIJE

Kao jedna od članica "Re: Akcije – Građanske inicijative za Banjaluku", Helsinški parlament građana bio je uključen u protesne šetnje zbog uništavanja zelene površine u užoj gradskoj zoni poznatije kao Picin park. Re: Akcija je povodom početka građevinskih radova na lokaciji Picinog parka od gradskih i entitetskih vlasti zatražila pismeno obrazloženje i dostavljanje dokumentacije

koja bi pokazala da li se ovi radovi izvode u skladu sa zakonom i predviđenim procedurama.

U saopštenju koje je, tim povodom, Re: Akcija poslala sredstvima informisanja, između ostalog, stoji:

“Ovo je još jedan primjer ekološki neosvještenog uništavanja zelenih površina koje se, u zadnjih nekoliko godina, u Banjaluci sistematski uništavaju.

Osim toga, sporna su i obrazloženja gradskih vlasti da je sve urađeno u skladu sa zakonima i Regulacionom planom. Javna rasprava o Regulacionom planu nije trajala 30 dana, kako je to zakonom predviđeno, niti su građani imali pristup svojoj potrebnoj dokumentaciji, pa se ni pozivanje na tako donesen Regulacioni plan, ne može prihvatiti.

Takođe, obrazloženja da to i „nije pravi park“, pa građani, valjda, ne bi trebali previše za njim ni da žale, mogu se tumačiti i kao namjerno zapuštanje zelenih površina dok se ne nađu „bolja prostorno-uređivačka rješenja“, koja se, po pravilu, otjelovljavaju kroz parkinge i zgrade.

S obzirom da su se članice Re: Akcije obavezale da će, kroz svoje aktivnosti, promovisati transparentnost i odgovornost, poštovati ljudska prava, zastupati interese građana u procesima donošenja odluka, doprinositi razvoju Grada prema evropskim vrijednostima i standardima i zalagati se za slobodu misli i aktivizam pojedinca i grupa, Re: Akcija podržava i podržaće nastojanja građana i građanki ovog grada da spase Picin park.”

TAKE BACK THE TECH!

Povodom kampanje 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja, HPG se priključio akciji "Vratimo kontrolu nad tehnologijom!", čiji je fokus nasilje koje se dešava kroz korištenje informaciono komunikacionih tehnologija. Akciju je inicirala platforma OneWorldSEE, a pored HPG, u akciju su se uključile i druge organizacije: Okvir, Udruženje mladih Ilovača, Infoteka, Antifašistička akcija Mostar, Abrašmedija, Žene ženama, Viktorija 99, Omladinski centar Ljubija, Centar za mlade "KVART" Prijedor, Oštra nula, Forum žena Bratunac i Akcija građana. Tokom kampanje Vratimo kontrolu nad tehnologijom! cilj je bio uključiti civilno društvo, a posebno djevojke i žene da prijave, odnosno da mapiraju svoje priče o online nasilju.

Kampanja 16 dana aktivizma provodi se u državama širom svijeta, počinje 25. decembra na Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, a završava 10. decembra na Međunarodni dan ljudskih prava.

RADNI SASTANAK: KAKO OSNAŽITI ŽENE U BIH

U okviru sesija uspostavljanja strateškog dijaloga koje je inicirala državna sekretarka SAD Hilari Klinton u Sarajevu je 3. i 4. oktobra 2012. održan sastanak Radne grupe za osnaživanje žena na kojem je učestvovala i izvršna direktorica Helsinškog parlamenta građana Dragana Dardić.

Sastanak su vodili US ambasadorica za globalna ženska pitanja Melanne Verveer i ambadorski BiH par Patrick i Danuta Moon.

Ambasadorica Verveer je istakala da je Bosna i Hercegovina jedna od zemalja kojoj SAD žele pružiti podršku u kontekstu jačanja žena i njihove uloge u demokratizaciji društva. Teme o kojima se razgovaralo na ovom sastanku koji je okupio pred-

info kutak

stavnice vodećih ženskih nevladinih domaćih i međunarodnih organizacija su bile: kako povećati broj izabраних žena u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti, kako podstaći žensko preduzetništvo, kako unaprijediti mjere zaštite za žene i djecu žrtve nasilja i povećati svijest i prevenciju ženskog zdravlja.

MREŽA DOBILA NAGRADU „SLOBODA“ ZA 2012.

Odbor za dodjelu nagrada i priznanja Međunarodnog centra za mir Sarajevo (IPC) odlučio je da tradicionalnu nagradu "Sloboda" za 2012 dodijeli, između ostalih, i Mreži za izgradnju mira BIH. Nagrade se dodjeljuju povodom 10. decembra – Međunarodnog dana ljudskih prava za izuzetan doprinos humanizmu, borbi za ljudska prava i slobodu u Bosni i Hercegovini, Evropi i svijetu.

Dobitnici nagrada IPC-a su pojedinci i kolektivi koji svojim stvaralaštvom ostavljaju značajno svjedočanstvo o vrijednostima borbe za ljudsko dostojanstvo.

Individualni dobitnici nagrade „Sloboda“ za 2012 su bili: Irina Bokova, generalna direktorica UNESCO-a, Thorbjørn Jagland, generalni sekretar Savjeta Evrope, Kurt Bergmann, pokretač humanitarnog projekta „Susjed u nevolji“ iz Austrije i Nermina Kurspahić, glavna i odgovorna urednica časopisa „Odjek“. Kolektivni dobitnici nagrade, pored Mreže za izgradnju mira su bili: USAID, ACIPS, Fondacija MAK DIZ-DAR, Vijeće za regionalnu suradnju RCC i Fondacija MOZAIK.

PROMOTIVNI MATERIJALI HELSINŠKOG PARLAMENTA GRAĐANA

Tokom 2012. godine Helsinški parlament građana je štampao razne promotivne materijale (fascikle, šolje, plakate, olovke, flajere,...) po kojima su naši projekti postali prepoznatljivi širom Bosne i Hercegovine.

EDUKATIVNI PROGRAMI U PONUDI

CIVILNO DRUŠTVO I LJUDSKA PRAVA

Osnovni treninzi

Naziv treninga	Teme
Civilno društvo i aktivizam	pojam civilnog društva, pojam nevladinih organizacija, uloga, status i zakonski okvir u BiH, formiranje i registrovanje nevladine organizacije, pojam aktivizma i sl..
Ljudska prava u mojoj zajednici	ljudska prava, historijat, pojam diskriminacije, mehanizmi zaštite ljudskih prava, ugrožene grupe, modaliteti uticaja na vlast radi zaštite ljudskih prava...
Ravnopravnost polova	pojam pola i roda, pojam diskriminacije po osnovi pola, rodni stereotipi i predrasude, seksualnost, položaj žena i muškaraca u BiH društvu, zakonski okvir za ravnopravnost polova u BiH...

Napredni treninzi / Treninzi za profesionalne grupe

Naziv treninga	Teme
Rodno osjetljive politike	pojam rodne analiza, rodno osjetljive i rodno odgovorne praktične politike...
Izveštavanje o različitostima u medijima	uloga medija u savremenom društvu, stereotipi i predrasude u medijima, društveno marginalizovane grupe i njihovo prikazivanje u medijima, diskriminacija u medijima (mogućnost fokusa na specifične teme)...
Rodno osjetljivo izveštavanje u medijima	uloga medija u savremenom društvu, portreti muškaraca i žena u medijima, diskriminacija u medijima, zakonski okvir za rad medija u BiH, rodna analiza medijskih sadržaja (mogućnost fokusa na specifične teme)...

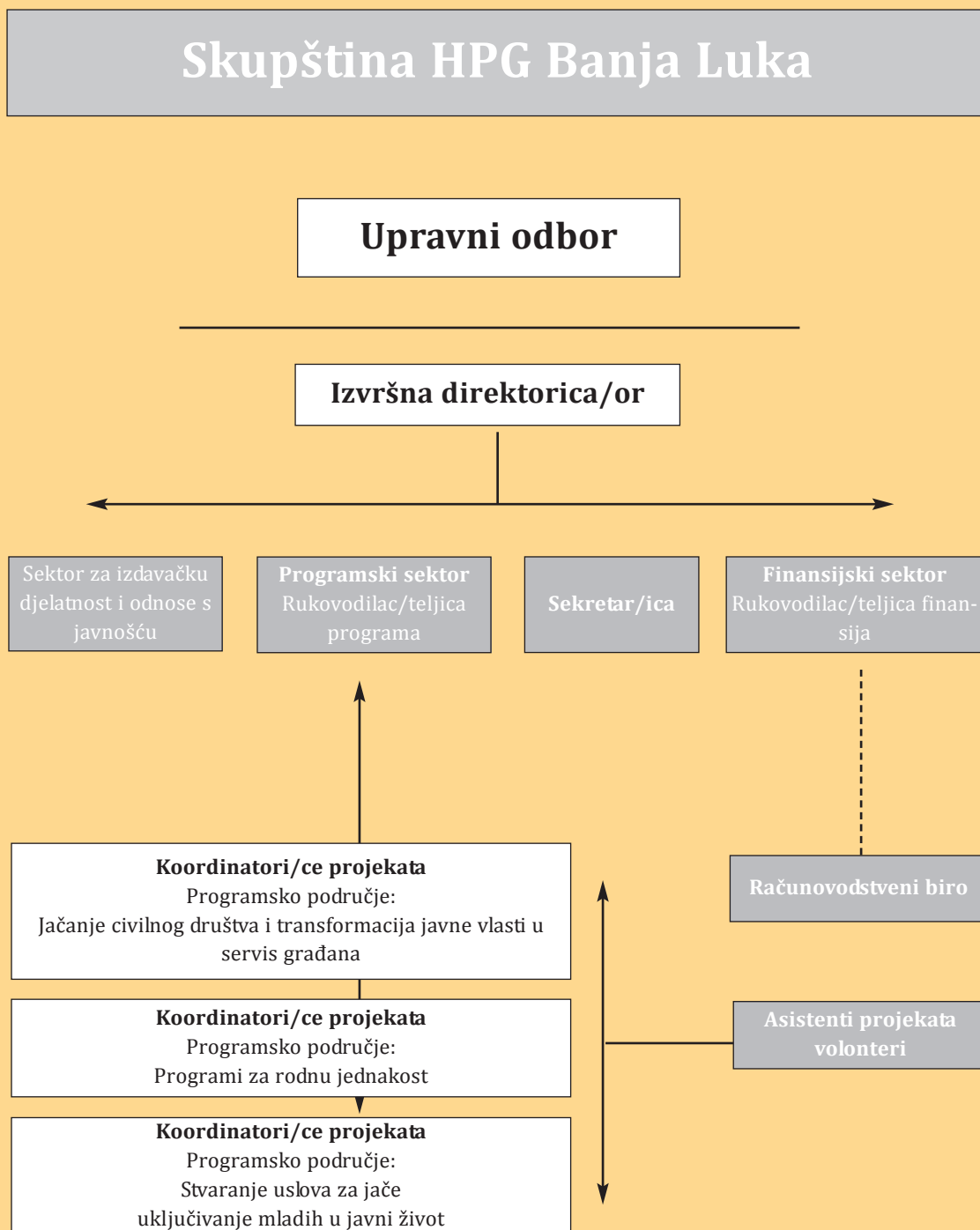
IZGRADNJA KAPACITETA ORGANIZACIJE

Naziv treninga	Teme
Vođenje nevladine organizacije i obezbjeđivanje sredstava za rad	pojam nevladine organizacije, zakonski okvir za djelovanje nevladinih organizacija, struktura nevladine organizacije i donošenje odluka, misija, vizija i programske aktivnosti nevladinih organizacija, načini finansiranja nevladinih organizacija...
Izrada strateškog plana	Strateško planiranje i važnost planiranja, misija i vizija, analiza problema, programsko planiranje, ciljevi i rezultati, analiza unutrašnjih i vanjskih pretpostavki za realizaciju plana, saveznici i protivnici...
Izrada projektnih prijedloga	Pojam projektnog prijedloga, analiza problema, ciljeva i rezultata, matrica logičkog okvira, popunjavanje forme projektnog prijedloga, finansijski aspekt projekta i projektni budžet, ugovor sa donatorima...
Osnove finansijskog vođenja nevladinih organizacija	Specifičnosti rada nevladinih organizacija i zakonski okvir, finansijske obaveze nevladinih organizacija prema državi i prema donatorima, usklađivanje zahtjeva donatora i domaćih finansijskih institucija, organizovanje finansijskog poslovanja u NVO

IZGRADNJA LIČNIH KAPACITETA

Naziv treninga	Teme
Javno zagovaranje, vođenje kampanje, lobiranje	Pojam javnog zagovaranja, planiranje akcije javnog zagovaranja, ciljne grupe javnog zagovaranja, pojam kampanje, pojam lobiranja...
Odnosi s javnošću i predstavljanje u medijima	Pojam odnosa s javnošću, metodi komunikacije u odnosima s javnošću, odnosi s medijima, kako postati vijest, načini komunikacije s medijima, saopštenje za javnost, press-konferencija, specifičnosti tv- i radio-nastupa...
Rješavanje sukoba, pregovaranje i nenasilna komunikacija	Pojam sukoba, načini rješavanja sukoba, interesno zasnovano rješavanje sukoba, pozicije i interesi u sukobu, mirenje i medijacija, komunikacijske vještine – nenasilna komunikacija...
Pregovaranje	Pojam pregovaranja, interesno zasnovano pregovaranje, pozicije i interesi, prepreke pregovaranju i put do sporazuma, faze u postupku pregovaranja, analiza opcija i utvrđivanje prijedloga...
Facilitacija i donošenje odluka	Pojam facilitacije, donošenje odluka u grupi, komunikacijske vještine, kompromis i konsenzus, put do konsenzusa, glasanje...
Trening za trenere uz mogućnost mentorisanog programa	Principi obrazovanja odraslih, ciljevi obuke, planiranje i dizajniranje programa obuke, oblici i metode rada, vježbe i igre za opuštanje i koncentraciju, obuka može uključiti i mentorisani program odnosno vođenje prvih treninga uz savjetodavnu podršku trenera - mentora...

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA HELSINŠKOG PARLAMENTA GRAĐANA BANJA LUKA

FINANSIJE

PRIHODI I RASHODI U 2011. GODINI	IZNOS U KM	IZNOS U EUR
Neurošena sredstva iz 2011. godine	156690.72	80114.69
Povrat sredstava donatoru	0.00	0.00
Ostatak neurošenih sredstava iz 2011. godine	156690.72	80114.69
PRIHODI U 2012. GODINI		
Donatorska sredstva	293128.01	149873.97
Povrat PDV-a za 2011. god.	6451.85	3298.78
Prihod iz budžeta Grada	1500.00	766.94
Individualne donacije	929.59	475.29
Kamate	32.53	16.63
Pozitivne kursne razlike	263.00	134.47
UKUPNI PRIHODI	302304.98	154566.08
RASPOLOŽIVA SREDSTVA U 2012. GODINI	458995.70	234680.77
RASHODI U 2012. GODINI		
Neto plate	82034.14	41943.39
Porezi i doprinosi	54009.21	27614.47
Nabavka opreme i kanc. materijala	2235.59	1143.04
Troskovi aktivnosti	111594.38	57057.30
UKUPNI RASHODI	249873.32	127758.20
OSTATAK NEUTROŠENIH SREDSTAVA U 2012. GODINI	209122.38	106922.58

Osoblje Helsinškog parlamenta građana:

Dragana Dardić
Aida Arsović
Aleksandar Žolja
Edin Vehabović
Svjetlana Marković
Vesna Stojanović
Željka Umičević
Jelena Babić

Članovi i članice Upravnog odbora:

Milkica Milojević
Goran Bubalo
Jasmina Čaušević

Članovi i članice Savjetodavnog odbora:

Lidija Živanović
Srđan Puhalo
Gordana Katana
Vladimir Turjačanin
Sandra Dukić
Siniša Marčić

Volonteri i volonterke:

Ivana Stanković
Miodrag Simić
Anja Mrđa
Nikolina Čeko
Nikolina Gavrić
Nikolina Kunić
Jelena Ružičić
Jelena Mihajlović
Dijana Majstorović
Mirjana Ribić
Milica Janjić
Sanja Stakić
Dragan Subotić
Marko Lakić
Slađana Koljančić
Lina Hegemann

Donatori koji su podržavali naš rad u 2009. godini:

Evropska unija
Fondacija "Kvinna Till Kvinna" Švedska
Fondacija Instituta za otvoreno društvo - FOSI
Fond Otvoreno Društvo BiH
Ambasada USA u BiH
Grad Banja Luka
FIGAP